

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

14 Mayıs 2013

Sayı : 58778001/610/

Konu: Bartın Milletvekili

M. Rıza YALÇINKAYA'nın

(7/16621) Esas No'lu

Soru Önergesi

8194803

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05/02/2013 tarihli ve 43452547-120.00-106301 sayılı yazınız.

Bartın Milletvekili Sayın M. Rıza YALÇINKAYA'ya ait 7/16621 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya dair cevabi bilgi ve değerlendirmeler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK:

Cevap Yazısı (3 sayfa)

BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. RIZA YALÇINKAYA'YA AİT (7/16621) ESAS
NO'LU SORU ÖNERGESİNE CEVAP

Kabul tarihi 10/01/2013, Resmi Gazete'de yayım tarihi ise 19/01/2013 olan "6385 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 9 uncu maddesinde;

5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir. Bu primin tamamını işveren öder. Bu oranı %1,5 oranına düşürmeye ya da %2,5 oranına artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir."

denilerek söz konusu Kanunun yürürlüğe girdiği 19/01/2013 tarihinden itibaren tehlikenin ağırlığına göre % 1 ile % 6,5 arasında Kurumca belirlenecek olan kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının % 2'si (Bak. Kur. % 1,5-% 2,5 aralığında değiştirmeye yetkilidir.) şeklinde sabit olarak belirlenip yeniden düzenlenmiştir.

Dolayısıyla işverenlerin kısa vadeli sigorta kolu için daha az prim ödemek adına işçileri tehlike derecesi daha düşük işlerde göstermeleri ortadan kalkmıştır. Yukarıda da belirtildiği üzere tehlike sınıf ve derecesi ne olursa olsun bütün meslekler için kısa vadeli sigorta kolu primi oranı 19/01/2013 tarihinden itibaren % 2 şeklinde uygulanmaktadır.

Bilindiği üzere 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre, aynı Kanunun 86 ncı maddesinde belirtilen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgelerini Kurumca belirlenen şekilde ve usûlde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için;

1) Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında,

2) Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında,

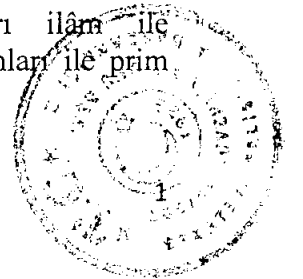
3) Ek belgenin 86 ncı maddenin beşinci fıkrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında,

4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında,

idari para cezası uygulanmaktadır.

Ayrıca 5510 sayılı Kanunun "Prim belgeleri ve işyeri kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesinin 9 uncu ve 10 uncu fıkralarına göre de;

Aylık prim ve hizmet belgesi işveren tarafından verilmeyen veya çalışıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalışıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içerisinde iş mahkemesine başvurarak, alacakları ilâm ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamaları ile prim ödeme gün sayıları dikkate alınmaktadır.

Sigortalının çalıştığı bir veya birden fazla işte, bu Kanunda yazılı şartları yerine getirmiş olmasına rağmen, kendisi için verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin işveren tarafından verilmemesi veya verilen aylık prim ve hizmet belgesinde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği Kurumca tespit edilirse, hastalık ve analık sigortalarından gerekli ödemeler yapılmaktadır.

Bilindiği gibi 5510 sayılı Kanunun “Kurumun denetleme ve kontrol yetkisi” başlıklı 59 uncu maddesine göre;

5510 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin işlemlerin denetimi, Kurum denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları eliyle yürütülmektedir. Ancak askerî işyerlerine ait sigorta işlemlerinin denetim ve kontrolü, askerî iş müfettişleri tarafından da yapılabilmektedir.

Söz konusu Kanunun uygulanması bakımından, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları, 4857 sayılı İş Kanununda belirtilen denetim, teftiş ve kontrol yetkisini de haizdir.

Kamu idarelerinin denetim elemanları da kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek, sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmekle zorunlu tutulmuşlardır. Bu kurumlar ayrıca kendi mevzuatları gereğince yaptıkları inceleme ve tespitler sırasında bu Kanuna göre sigortalı sayılanların prime esas kazançlarının veya sigortalı gün sayılarının eksik bildirilmesi sonucunu doğuran tespitlerini de en geç bir ay içinde Kuruma bildirmek zorundadırlar. Kurum bu bildirimleri esas almak üzere gerekli yasal işlemi yapmaktadır.

Sosyal güvenlik alanında son yıllarda 5510 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinde belirtilen Kurum müfettişleri ve denetim elemanlarınca yapılan fiili denetimlerin yanında özellikle veri paylaşımına dayalı denetim türüne de önem verilmektedir.

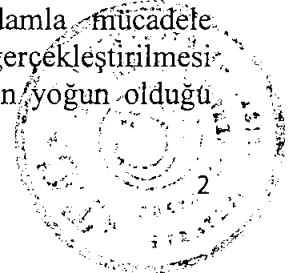
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte Kurumca kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla veri paylaşımının sağlanması amacıyla çok önemli çalışmalar yürütülmüştür.

Bu kapsamda 5510 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin 7 nci fıkrası gereğince Kamu idareleri ile bankalar, Kurum belirlenen işlemlerde, işlem yaptıkları kişilerin mesleki bilgilerini Kuruma göndermekte yükümlü tutulmuş, Kurum personeli ise gelen bu bilgilerden hareketle sigortalı kütüklerinden gerekli sorgulamaları yaparak, söz konusu bilgilerde çalışıyor görüldüğü halde sigortalı kütüklerinde sigortalı gözükmeyen kişileri tespit etmektedir.

2008 yılı Mayıs ayında kayıt dışı istihdamla mücadele çerçevesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca ilgili ve bağlı kuruluşları da kapsayacak şekilde yeni bir anlayışla 15 Kasım 2010 tarihi itibarıyla “Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi” olarak Kurum bünyesinde kurulup Bakanlık bünyesinde hizmet vermeye başlayan “ALO 170 İhbar Hattı” da yine kayıt dışılık üzerine etkin ve hızlı bir şekilde gitme konusunda çok önemli bir görev üstlenmiş bulunmaktadır.

Kayıt dışı istihdam çalışmalarının yerinden, zamanında ve müstakil olarak yapılması amacıyla da ilgili kurum ve kuruluşlarından ve ALO 170 İhbar hattıyla gelen bilgilerle ilgili gerekli işlemleri yapmak üzere Kurum Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri ve Sosyal Güvenlik merkezlerinde “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Servisleri” kurulmuştur.

Diğer yandan Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planı (2011-2013)’nda Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde 2012 yılı Aralık ayı sonuna kadar kayıt dışı istihdamla mücadelede etkinliği artırmak gayesiyle risk analizi merkezi kurulacağı belirtilmiştir. Söz konusu eylem planı çerçevesinde kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında riskli sektörlerin belirlenmesi ve sektörel etkin denetimin gerçekleştirilmesi gayesiyle “Risk Analiz Merkezi” kurulmuştur. Bu kapsamda kayıt dışılığın yoğun olduğu

sektörler tespit edilerek bunların üzerine etkin bir şekilde gidilmesi yönünde çalışmalara başlanmıştır.

